

Съвет на
Европейския съюз

Брюксел, 8 март 2021 г.
(OR. en)

6694/1/21
REV 1

LIMITE

EF 92
ECOFIN 210
CONSOM 52

БЕЛЕЖКА

От: Генералния секретариат на Съвета
До: Комитета на постоянните представители

Относно: Заключение на Съвета относно съобщението на Комисията
„Стратегията на Европейския съюз за плащанията на дребно“

Приложено се изпращат на делегациите заключенията на Съвета относно стратегия на Европейския съюз за плащанията на дребно, изготвени от Комитета по финансови услуги и финализирани от Икономическия и финансов комитет на 4 март 2021 г.

Заклучения на Съвета относно съобщението на Комисията
„Стратегия на Европейския съюз за плащанията на дребно“

СЪВЕТЪТ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ,

1. ИЗТЪКВА значителните подобрения, до които доведоха единната зона за плащания в евро (SEPA) и хармонизирането на законодателството за плащанията на дребно;
2. СЧИТА, че появата на нови платежни решения поражда редица предизвикателства за политиката на ЕС от гледна точка на нормативната уредба и надзора, особено що се отнася до сигурността, защитата на потребителите, конкуренцията, защитата на данните, борбата с изпирането на пари и финансирането на тероризма (БИП/БФТ);
3. ПРИЗНАВА, че солидната защита на потребителите наред с удобството и адекватната цена на решенията са най-важните движещи фактори при възприемането на платежните решения, и ИЗТЪКВА, че поставянето на силен акцент върху защитата на потребителите ще бъде от решаващо значение за постигането на стратегическите цели на Европейския съюз в сферата на плащанията на дребно;

4. ИЗРАЗЯВА ЗАГРИЖЕНОСТ поради евентуалното въвеждане на ограничения от страна на операторите на техническата инфраструктура върху доставчиците на платежни услуги, което може доведе до значителна уязвимост за европейската платежна екосистема, като възпрепятства конкуренцията, иновациите и възникването на трансевропейски платежни решения.
5. ИЗТЪКВА бързата експанзия на платежните преводи в световен мащаб, която върви успоредно с миграционните потоци;
6. ОТБЕЛЯЗВА, че пандемията от COVID-19 потвърди решаващото значение на сигурните, достъпни и удобни цифрови платежни методи за осъществяването на трансакции от разстояние и „лице в лице“, но същевременно ПРИЗНАВА, че в повечето държави членки парите в брой запазват важно място при плащанията на дребно, особено сред някои сегменти от населението;
7. ОТБЕЛЯЗВА, че повечето национални платежни решения на базата на карти или незабавни плащания понастоящем не работят в трансграничен план, което може да бъде пречка за трансграничните плащания в магазините и електронната търговия; СЧИТА, че липсата на оперативна съвместимост между съществуващите национални решения, схеми и инфраструктури, която има връзка и с липсата на валидни навсякъде в ЕС общи стандарти в някои области, допринася за разпокъсаността на пазара на плащанията на дребно в ЕС;
8. ОТБЕЛЯЗВА, че в последно време се наблюдават някои нововъведения в публичния и частния сектор, насочени към възприемането на общоевропейски инфраструктури, схеми и правила;

9. Същевременно, предвид риска от несъответствия и допълнително разпокъсване на пазара, ИЗРАЗЯВА СЪГЛАСИЕ, че изготвянето на ясно виждане и организирането на бъдещите действия в единна, съгласувана и общовалидна рамка на политиката е от решаващо значение, като при това ПРИЗНАВА, че ЕС е единен пазар с няколко парични единици и че предпочитанията на потребителите в отделните държави членки се различават.
10. СЧИТА, че пазарът на плащанията на дребно в ЕС следва да бъде конкурентен, иновативен, приобщаващ и основан на безопасни, ефикасни и достъпни инфраструктури в подкрепа на европейския икономически и финансов суверенитет;
11. ПРИПОМНЯ заключенията на Съвета относно борбата с изпирането на пари и с финансирането на тероризма (одобрени от Съвета с писмена процедура, приключила на 5 ноември 2020 г.)¹.
12. ОТЧИТА, че спецификата, скоростта и мащаба на технологичните промени в платежния сектор налагат специфични и целенасочени мерки на политиката, които надхвърлят хоризонталния обхват на стратегията за цифровизиране на финансовите услуги² и поради това ИЗРАЗЯВА ЗАДОВОЛСТВО от изключително обстойното съобщение на Комисията относно стратегията на ЕС за плащанията на дребно;

¹ Док. 12608/20.

² Док. 11048/20.

13. ИЗРАЗЯВА СЪГЛАСИЕ относно набелязаните „стълбове“ за стратегически действия, които са в тясна взаимовръзка, и се отнасят до (1) все по-цифровия и незабавен характер на платежните решения с трансевропейски обхват, (2) въпросите, свързани с иновациите и конкурентоспособността, (3) аспектите на достъпа, ефикасността и оперативната съвместимост на системите за плащания на дребно и друга поддържаща инфраструктура и (4) международното измерение; и ИЗТЪКВА по-конкретно целите за насърчаване на широкото използване на незабавните плащания наред с други платежни решения, придобиването на законодателен инструментариум, който да е в състояние да отговори на предизвикателствата, породени от прехода към цифровизация и утвърждаването на иновативна, отворена, устойчива, безопасна и приобщаваща платежна екосистема;
14. НАПОМНЯ на Комисията, че тъй като това е средносрочна стратегия, тя трябва да бъде надлежно оценявана на текуща основа и актуализирана, когато е целесъобразно, особено предвид различията в актуалното състояние между държавите членки;

Платежните решения са все повече цифрови и незабавни

15. СЧИТА, че може да се наложат законодателни действия за насърчаване на възприемането на схемата на SEPA за незабавни кредитни преводи (SCT Inst.) и на предлаганите от нея допълнителни функционални възможности (напр. искания за плащания, QR кодове и услуги за търсене на прокси), както и че биха могли да се обмислят и други начини за насърчаване на възприемането на схемата, сред които оползотворяване на вече налична инфраструктура, по-конкретно системата TARGET за незабавни преводи (TIPS), и в този смисъл ПРИЗОВАВА Комисията да предприеме — ако е необходимо след оценка на въздействието — поэтапни и пропорционални действия, като отдели подобаващо внимание на въпроса за целесъобразния обхват и приложимите изключения;

16. **ИЗРАЗЯВА ЗАДОВОЛСТВО** от това, че засилването на доверието на потребителите и предприятията се разглежда като приоритет, особено по отношение на незабавните плащания, а именно посредством оценка на аспектите, свързани със защитата на потребителите, в частност функционалната възможност за потвърждение от получателя, като при това се отделя нужното внимание на предизвикателствата от гледна точка на БИП/БФТ, защитата на данните, както и на произтичащите от незабавните плащания оперативни рискове и рискове, свързани с възникване на отговорност и с ликвидността, за доставчиците и инфраструктурите на платежни услуги;
17. **ПОДКРЕПЯ** усилията на Комисията да насърчава разработването на общоевропейски решения, по-конкретно като търси решения на затрудненията, които субектите, желаещи да предлагат общоевропейски решения, могат да срещнат, и като премахва непропорционалните пречки пред възприемането от търговците и потребителите на незабавните и други цифрови плащания в точката на взаимодействие, като същевременно отделя нужното внимание на ползите за крайните потребители;
18. **СПОДЕЛЯ** становището, че националните компетентни органи следва бързо да разследват и отстраняват нарушенията на Регламента за SEPA;
19. **ИЗРАЗЯВА СЪГЛАСИЕ**, че укрепването на оперативно съвместимата рамка на ЕС за електронна идентификация (eID), определена в Регламента относно електронната идентификация и удостоверителните услуги, в съчетание подходяща хармонизация на процедурите за добиване на информация за клиента, биха могли допълнително да улеснят регистрацията, идентификацията и установяването на идентичността на клиента за потребителите в платежната сфера, особено в трансграничен план, и **ПРИЗНАВА**, че е важно непрекъснато да се следи случващото се и новите технологии в тази сфера.

20. НАСЪРЧАВА подготовката на проучване за степента на приемане на цифровите плащания, преди да се изготви евентуално законодателно предложение за увеличаване на въпросното приемане, и същевременно ИЗТЪКВА, че в рамките на ЕС се наблюдават значителни разлики в това отношение;
21. ПРИЗНАВА, че парите в брой продължават да играят съществена роля в плащанията на дребно, включително за хората, при които се наблюдава изключване поради финансовото им състояние или цифровите технологии, и, в определени случаи, като предпазно средство при възникване на проблеми във функционирането на платежните системи и инфраструктури, и че както парите в брой, така и цифровите плащания, следва да бъдат широко достъпни и приемани, в отговор на потребителското търсене и предпочитания.
22. НАСЪРЧАВА утвърждаването на цифровата и финансовата грамотност като средство за преодоляване на риска от финансово изключване, и ИЗРАЗЯВА СЪГЛАСИЕ, че следва да се гарантира, че подходите за прилагане на задълбочено установяване на идентичността на клиента не водят до изключване на определени категории потребители на платежни услуги;
23. ОТЧИТА потенциалните ползи от цифровите валути на централната банка (ЦВЦБ), включително що се отнася до цифровизацията на икономиката и суверенитета на ЕС, и ИЗТЪКВА, че този въпрос е сложен и е важно да се проведе внимателен и обстоен анализ на потенциалните неблагоприятни ефекти, по-конкретно върху бизнес моделите на финансовите посредници и други доставчици на услуги, финансовата стабилност, паричната политика, защитата на данните и неприкосновеността на личния живот;

24. В този смисъл ПОДКРЕПЯ работата на Евросистемата по линия на еврото като ЦВЦБ на дребно („цифрово евро“) и ОТЧИТА важната роля на Комисията и Еврогрупата при разработването ѝ, като се вземат под внимание съответните роли и мандати, предвидени в Договорите, и се гарантира пълна прозрачност за държавите членки, които са извън еврозоната;

Въпроси, свързани с иновациите и конкурентоспособността

25. ИЗРАЗЯВА ЗАДОВОЛСТВО от всеобхватния преглед на прилагането на Втората директива за платежните услуги (ДПУ 2) след цялостното ѝ привеждане в действие и като се имат предвид трудностите, възникнали при прилагането ѝ, в който се отделя особено внимание на оценката на: i) целесъобразността на приложното поле (включително що се отнася до доставчиците на технически услуги) и необходимостта от допълнително прецизиране на съществуващите понятия и правила; ii) взаимодействието ѝ с друго секторно законодателство, в частност Директивата за електронните пари, Директивата относно борбата с изпирането на пари, Общия регламент относно защитата на данните, както и с текущи законодателни нововъведения; iii) развитието на „отвореното банкиране“, третирането на рисковете, свързани с неприкосновеността на личния живот, и взаимодействието с насоките на Европейския комитет по защита на данните в това отношение; iv) въздействието ѝ върху конкуренцията, включително все по-голямата роля на големите технологични дружества и финансово-технологичните дружества; v) ефективността ѝ за ограничаването на измамите и подобряването на защитата на потребителите, включително задълбоченото установяване на идентичността на клиента (ЗУИК);

26. **ОТБЕЛЯЗВА** приноса на отвореното банкиране за изграждането на иновативен и конкурентен пазар и **ПОДКРЕПЯ** по-нататъшните усилия за постигане на оперативна съвместимост между приложно-програмните интерфейси (ППИ) и за оценка по въпроса дали допълнителната стандартизация би могла да осигури реализирането на пълния потенциал на отвореното банкиране, и едновременно с това **ИЗТЪКВА**, че е важно ползвателите на платежни услуги да са в състояние лесно да контролират използването на своите данни;
27. **СЧИТА**, че отворените финанси могат да дадат допълнителен тласък за иновации и поради това следва да получат подобаващо внимание, като същевременно се гарантират равни условия на конкуренция и адекватно равнище на защита на потребителите и се вземат предвид извлечените от ДПУ 2 поуки, потенциалните последици върху бизнес моделите на финансовите посредници и произтичащите потенциални рискове (напр. рискове във връзка с неприкосновеността на личния живот);
28. **СЧИТА**, че е важно непрекъснато да се търси точният баланс между рисковете от измами и удобството. В този смисъл **ПОДКРЕПЯ** по-конкретно провеждането на оценка на съществуващите правни ограничения за безконтактните плащания и на кампании за подобряване на информираността на потребителите, като се има предвид добитият наскоро опит по време на пандемията от COVID-19;
29. **ИЗРАЗЯВА СЪГЛАСИЕ**, че са нужни действия, за да се осигури по-добра съгласуваност и технологично неутрален подход в отделните законодателни актове относно плащанията на дребно и така да се даде възможност за равни условия на конкуренция в ЕС по отношение на предоставянето, наблюдението и надзора на платежните услуги; и **ПРИКАНВА** Комисията да направи оценка на ролите на различните участници в платежната екосистема, например доставчиците на технически услуги, и при необходимост да ги регламентира;

Аспекти на достъпа и оперативната съвместимост

30. ПОДКРЕПЯ разширяването на приложното поле на Директивата относно окончателността на сетълмента (ДОС), така че да включва и електронните пари и платежните институции, при условие че потенциалните рискове са внимателно оценени и адекватно смекчени;
31. ПОДКРЕПЯ законодателните действия за осигуряване на право на достъп при справедливи, разумни и недискриминационни условия до технически инфраструктури, които се считат за необходими за подпомагане на предоставянето на платежни услуги, например комуникации в близката зона (КБЗ);

Международно измерение

32. СЧИТА, че по-нататъшните инициативи за улесняване на връзките между системите за незабавно плащане и други цифрови платежни системи в световен мащаб, включително тези, които са съобразени с препоръките и стандартите, разработени в рамките на международни форуми, са от значение за намаляване на разходите и увеличаване на бързината и удобството, свързани с прехвърлянето на пари през границите, като същевременно се гарантира съответствие с рамката за БИП/БФТ;
33. ОТБЕЛЯЗВА многобройните пречки, които трябва да бъдат преодолені в тази област, по-специално различните регулаторни практики между юрисдикциите, непрозрачността на таксите и липсата на оперативна съвместимост на ИТ и платежните инфраструктури, и ПОДКРЕПЯ улесняването на връзките, когато юрисдикциите на трети държави предлагат подходящо равнище на защита на потребителите, предотвратяване на измамите, БИП/БФТ и спазване на изискванията по ОРЗД;

34. НАСЪРЧАВА приемането на световния стандарт ISO 20022, за да се улесни включването на по-богати данни в платежните съобщения, като същевременно признава, че краят на 2022 г. за международните плащания е труден за спазване краен срок;
35. ИЗРАЗЯВА съгласие, че прилагането за трансакции, при които единия от търговците е извън ЕС („one-leg transactions“) на изискването за максимално време за изпълнение, което понастоящем се прилага спрямо трансакции между двама европейски търговци („two-leg transactions“), и произтичащите от това трудности, би могло да бъде внимателно оценено в контекста на прегледа на ДПУ 2, като се имат предвид последиците, по-специално по отношение на отговорността, за доставчиците на платежни услуги, намиращи се в рамките на ЕС, и за изпращането на парични средства в трети държави;
36. ПОДКРЕПЯ публични и частни инициативи в различни държави членки, водещи до по-бързи, по-евтини и по-удобни парични преводи в съответствие със стандартите за защита на потребителите, предотвратяване на измамите, БИП/БФТ и ОРЗД;
37. ПРИКАНВА Комисията да насърчава в държавите с ниски и средни доходи и в рамките на политиката на ЕС за развитие достъпа до платежни сметки и разработването на оперативно съвместими в световен мащаб платежни решения.